

EDITORIAL

Numero cent

Estimats llectors, complim **cent numeros** del nostre bolletí, i quan nos posem a redactar est editorial ho fem en la mateixa il·lusió que nos mogue en el primer que confeccionarem alla pel 2006. Han passat un grapat d'anys i hem procurat ser fidels i puntuals a cada cita mensual oferint quatre pàgines en les que hem tractat de condensar opinió, informació i documentació sobre temes culturals, i fent-ho en llengua valenciana, ja que esta es la rao de ser del **Rogle Constantí Llobart**: treballar per la cultura valenciana, especialment per la seua difusió.

Este numero cent, en este començament d'any, nos convida a iniciar en energies renovades una nova etapa, com també voldríem que una nova etapa començara per a la **societat valenciana**, un període que nos agradaria contribuir a fer-la més conscient i orgullosa de si mateixa, més present en les decisions polítiques i en els àmbits internacionals, més reivindicativa en els drets que li corresponen, sense deixar de ser solidària en qui més ho necessita, més transparent i responsable en cadascuna de les mampreses que s'inicien en qualsevol dels camps en els que tota societat es projecta.

2015 es **any electoral** i, encara que es negue i no es vullga vore, la realitat nos presenta opcions polítiques d'exclusiva obediència valenciana, unes alternatives que poden ser menudes en militància però que estan ahí, desenvolupant un treball ardu per a confeccionar els seus programes electorals, realistes i en vistes a fer sentir la veu dels valencians, sense complexos, en qualsevol foro. No rallen en la demagogia, ni tampoc van de populistes, no accepten irremediàblement el paper de vassalls en el que complagudament nos han instal·lat els nostres governants, sempre de partits centralistes, que si alguna cosa han sabut fer es antepondre els interessos dels seus partits als del poble valencià. Inclús l'empresariat valencià, tan complaent ell, ultimament no s'ha mossegat la llengua a l'hora de criticar el **maltracte economic** al que som somesos per part del govern central, insinuant que potser faria falta un partit d'estricta obediència valenciana. Llamentablement no es d'esperar que este col·lectiu passe del victimisme a l'acció. Ni el valencianisme polític, ni tan sols el cultural, han trobat el seu recolzament; i ausades que han tingut motius i ocasions per a fer-ho, si no per sentiment, si per interès; des del seu assumit

provincianisme se conformen en les miquetes que cauen dels plats de **Madrid** o **Barcelona**. Tampoc la **prensa** diària presta a les formacions valencianistes l'atenció que mereixen, una premsa clientelista que sempre li ha negat al valencianisme el dret a existir, fent-se reso únicament dels estúpids insults i els sonsonets estereotipats dels que es objecte.

L'únic recolzament que poden esperar es el del **poble**, el d'aquells que estan desijant tindre una opció il·lusionant netament valenciana a la que votar. Per això, igual que sol·licitavem en l'editorial del numero anterior concòrdia i unió, en este numero no podem deixar d'insistir, a pesar d'entendre les dificultats que s'han de salvar, en que cada grup hauria de fer un esforç i, deixant a un costat lo que els separa, buscar lo que els unix per a construir alguna oferta electoral de manera conjunta. Arribar atomisats a l'escenari del mes de maig no es el millor panorama per a aconseguir un canvi en les polítiques, tant culturals com

socials i econòmiques, que tan necessari es en estos moments. En tot cas, si a la fi el valencianisme torna a quedar sense representació política, només voldríem que aprofitara per a fer una autèntica **catarsis** i posar a cadascu en el lloc que li pertoca.

Però sigam conscients de que ya son varies les generacions que han segut contaminades pel **sectarisme**, a molts joves ya no el resulta estrany i inclús es mostren indiferents davant afirmacions tant autodestructives per al nostre Poble com eixes que escampen les trompetes de tantes aules universitàries: "parlem català", "som catalans". Si ad estos els sumem els que secularment troben natural ser considerats "levantinos", i tots els qui, farts de missatges contradictoris, sempre en clau negativa, que els arriben des de tots els àmbits, ni saben ni els importa ya lo que significa ser valencià, el paísatge se presenta desolador.

Nosatres seguirem ací, denunciant les falsejats, les mentires i els agravis que atenten contra l'identitat valenciana, que neguen la seua autonomia cultural i busquen la seua subordinació política, però més encara continuarem fomentant el coneixement, l'apreci i l'orgull per tot lo valencià, base indispensable sobre la que construir qualsevol futur digne per al **Poble Valencià**.

En eixe objectiu, i en l'agraïment que mereix la fidelitat dels nostres llectors, comencem ya a treballar en el numero 101.

LA CITA

Està bé celebrar l'èxit, però es més important prestar atenció a les lliçons del fracàs.

Bill Gates

SUMARI

- 1
• EDITORIAL: **NUMERO CENT**
- 2
• LLISTAT: **ACTIVITATS CULTURALS**
- INSTITUCIO: **CENTENARI DE LA REAL ACADEMIA DE CULTURA VALENCIANA**
- 3
• FRUITES, VERDURES I HORTALICES (XCII): **PARLEM DE LA CHICÒRIA**
- LLISTAT: **ACTIVITATS CULTURALS**
- CELEBRACIO: **UN FELIÇ CENTENARI**
- 4
• PASSATEMPS
- RONDALLA: **AMOR INCONDICIONAL**

ACLARIMENT

Esta publicació està redactada en les Normes d'El Puig. Encara que es una obra col·lectiva, l'encarregat de la redacció final de cada article te llibertat per a fer-ho en la normativa d'accentuació de la seua preferència. Este tema es motiu de debat, però no de divisió, entre nosatres.

AVIS

Potser estiguen ya cansats de la cançoneta: "els demanem que facen fotocopies d'est exemplar per a repartir entre amics i coneguts". Però, aplegats al numero cent, ya podem dir que s'ha convertit en una tradició, i no voldran vostres que deixem de complir en les tradicions!, ¿veritat?!

ACTIVITATS CULTURALS GINER DE 2015

Trobarà més informació dirigint-se a les respectives associacions:

Aellva (Assoc. d'Escriptors en Llengua Valenciana)
C/ Alt, 64. 46003 Valencia C.
www.aellva.org

GAV (Grup d'Accio Valencianista)
C/ Pintor Gisbert, 17- baix. 46006 Valencia C.

Tel: 963 41 22 22 i 963 41 90 20

IEV (Institut d'Estudis Valencians)
www.iev.org
info@iev.org

RACV (Real Academia de Cultura Valenciana)
C/Avellanés 26. 46003 Valencia C.
Tel 963 91 69 65 Fax: 963 91 56 94
www.racv.es

Rogle

Vore quadro a banda en pagina 3.

10 GIN (dissabte) 11:30 h. Carrer Josep Aguirre Matiol, 28, encreuament en carrer Crist del Grau, 16 (Mercat del Grau). Valencia C.

TOTS ELS DIES 9. Homenage a Josep Aguirre Matiol.

Organisa Convencio Valencianista.
+Info: **Rogle**

A partir del **16 GIN** (divendres) Centre social "L'Amistat". C/ Yecla, 12. Valencia C.

I CURS CULTURA VALENCIANA

• Materies:

- Historia de Valencia (I)
- Geografia de Valencia (I)
- Llengua Valenciana (I)
- Patrimoni Valencià (I)

• Les sessions, dos diaries, seran de 45 minuts i tindran lloc el segon i tercer divendres de cada mes.

Giner, 16 i 23 Febrer, 13 i 20
Març, 13 i 20 Abril, 10 i 17
Maig, 15 i 22 Juny, 12 i 19

• Organisa: **Institut d'Estudis Valencians**, en la col·laboració del **Rogle Constanti Llombart**.

• La matrícula es gratuïta, encara que s'ha establert un donatiu de 10 € destinat al material i despeses de llogística. Este es podra fer efectiu, be en metàlic, en el moment d'inici de les sessions formatives, be fent un ingress en el conte corrent de l'Institut.
+Info: **IEV i Rogle**

20 GIN (dimarts) Hora per confirmar. Llonja de la Seda. Valencia C.

• TEDEUM

• **ACTE** central del Centenari de la RACV

+Info: **RACV**

26 GIN (dilluns) 19:30 h. Seu de l'Aellva.

LLECTURA en homenage a Vicent Lluís Simó Santonja

+Info: **Aellva**

(Continúa en la pagina següent)

INSTITUCIO

Centenari de la Real Academia de Cultura Valenciana

M^aA.M.C.

ESCUT ORIGINAL
DEL CENTRE DE
CULTURA
VALENCIANA

El dia 20 de giner es complix el centenari de la creació del **Centre de Cultura Valenciana**. No volem d'eixar de fer el nostre chicotet homenage ad esta institucio i a tantes persones que han anat formant part d'ella a lo llarc dels seus cent anys de vida, reconeixement a la seua encomiable labor de fer realitat els objectius primigenis expressats en l'Acta fundacional: "realisar la superior investigació en tots els ordens de la cultura i, en especial de la valenciana", acta de la que foren els primers firmants uns preclars referents del valencianisme de l'epoca: José Rodrigo Perregás, Fausti Barberá, Francisco Carreres, Francisco Martínez i Martínez, Juan Pérez Lucía, Teodoro Llorente Falcó, el Marqués de Colomina, Francisco Vives Liern, José Ferraz Penelas, José Martínez Aloy i Luis Cerbrían i Mezquita.

Entrat el segle XX, el moviment cult, avançat i desinquet que en el XIX havia vingut en nomenar-se **Renaixença** trobà recolzament en les institucions públiques i per part de rellevants personages de la política. Aixina, **Josep Martínez Aloy**, del partit conservador, que presidia

en eixos moments la Diputació de Valencia, possibilitaria la creació d'esta corporació acadèmica. **Juan Pérez Lucía**, diputat provincial, fon l'encarregat de la redacció de les bases del nou organisme.

La premsa de l'epoca se faria reso de la noticia. **Las Provincias** publicava les senyets: del presupost de la Diputació se destinaven 7.000 pessetes per al nou organisme; el directori el formaven dos diputats provincials, dos regidors, el cronista provincial, el de la Ciutat i sis erudits valencians; cap d'ells tenia assignat cap jornal, com aixina continúa sent. El **Ajuntament del Cap i Casal** cediria el **Salo del Consolat de Mar** de la **Llonja de la Seda** com a seu de l'institucio a partir de 1917.

Durant el primer any de funcionament se publicaria la **Gramatica Valenciana** redactada per **Lluís Fullana**, un encarrec del Directori del Centre de Cultura Valenciana, que fon prologada per **Teodoro Llorente**.

A pesar de les critiques rebudes des d'un principi per la qüestió del bilingüisme, puix l'institucio utilisava per a publicar els seus treballs tant el castellà com el valencià, el Centre anà consolidant-se. Se configuraria en **Seccions**, algunes de les quals continuen en l'actualitat i en uns altres casos s'han vist ampliades en diferents branques del saber.

En 1978 el Centre adoptaria la denominació de **Academia de Cultura Valenciana** per a que millor reflectira l'essència i esperit que havia pres l'entitat.

En lo que respecta a la llengua valenciana

na va vore complides bona part de les seues aspiracions d'impuls i difusio de l'idioma en la creació en la **Universitat de Valencia** (27 de giner de 1918) de la **Catedra de la Llengua Valenciana**, que ocupà el **Pare Fullana**. Catedra suprimida en temps de la dictadura de **Primo de Rivera** i mai restaurada. Despuix del parentesis de la **Republica**, en el que s'obriren noves expectatives, la dictadura franquista creà un ambient de supervivència que propicià un proces de progressiva catalanizació llingüística. La **Transició** espanyola veu l'esclat del conflicte latent, assumint en eixe moment el protagonisme l'Academia, que, per mig de la seua **Seccio de Llengua i Lliteratura**, elaborà les conegudes com a **Normes d'El Puig**, nom que deriva del **Monasteri d'El Puig de Santa Maria** a on se feu la firma i presentació el 7/03/1981.

Este conjunt de normes ortogràfiques rebe el recolzament massiu de les entitats culturals i civiques del mon valencianista i tambe particularment per intellectuals, arribant-se a oficialisar en aquells moments, convertint a l'Academia de Cultura Valenciana en referent i autoritat llingüística de l'idioma valencià. Estes normes, que originalment duyen un sistema d'accentuació poc diferent al del català, en 1982 es sim-

plificaren, reduint-se a un us diacritic. En 2003 se feu una nova modificació que ocasionà una forta polemica encara no resolta.

El funcionament i les activitats de l'Academia anaven en augment i el seu prestigi tambe, per això en 1991 el **Rei Joan Carles I** li va concedir el títol de **Real** i des d'eixe moment l'institucio ostenta el nom de **Real Academia de Cultura Valenciana** (RACV). L'estructura organica la compon una Junta de Govern i una Junta General, tenint representació la Diputació i l'Ajuntament, i se completa en les Seccions. Els acadèmics que la conformen poden ser d'honor, numeraris, electes, corresponents i medalla. Els carrecs de representació els encapçala el Deca, actualment **Enrique de Miguel Fernández**, sent Vice-deca **Daniel Sala Giner**; com a Decans Honorífics figuren **Juan Lladró Dolz** i, fins al seu recent falliment, **Vicent Lluís Simó Santonja**.

En estos moments la RACV te reconeixement oficial i rep subvencions d'institucions públiques. Ademes te convenis de col·laboració en unes altres entitats similars. Dispon d'una completa biblioteca, realisa treballs d'investigació que publica i organisa activitats culturals que l'acosten al públic en general. Te pagina web per a poder visitar i consultar.

PRIMER ESCUT
DE LA RACV

REAL ACADEMIA DE
CULTURA VALENCIANA
ESCUT DE LA RACV
ACTUALISAT

Parlem de la chicòria

És una planta del gènere *Cichorium* de la família de les compostes (**asteràcees**); alcança altures de 75 cm. i produïx unes flors de color blau celest que només s'obrin a la llum directa del sol. Crida l'atenció la seua presència per la bellesa del **colorit roig vinós** que presenta en els ramelletes de fulles que, arreplegades en la seua base per la raïl, se deixen mosquejar de taques blanques i verdoses que li donen una certa personalitat, especialment quan es mescla en unes atres tantes hortalices en forma d'ensalades, puix oferix una pinzellada de color que regala als plats una distinguida i cridanera presentació; i més encara si tenim en conte el seu peculiar i agradable sabor, llaugerament amarc, aixina com cloixent al mos, i aromatisant.

Tota classe de chicòria sol consumir-se en cru resultant un **aliment nutritiu**, puix, ademés de propietats depuratives i diürètiques, té un notable contingut de vitamines, entre les que destaca la vitamina C. Tant les raïls com les fulles s'utilisen per a fabricar **medicines**; al natural, per sí mateixes, constituïxen un element important per als herbolaris. La seua infusió és recomanable contra la manca de ganes de menjar i problemes hepàtics. Els sucus que s'extrauen de la planta són molt coneguts en la medicina popular, sobre tot per a remediare les indisposicions dels chiquets. La chicòria salvage, el botànic **Candolle** la descriu tal qual acabem de dir.

En Espanya és un cultiu de gran profusió, especialment per l'us de les seues raïls que, torrefactades, s'usen com a **sucedàneu del café**.

En Europa es produïx en molts països, com ara França, Bèlgica i Alemanya entre uns atres, pero el gran productor és Italia, país a on existix una gran afició per esta hortalija, sent molt conegudes les d'orige venecià, entre les que destaquen les varietats **Roja de Verona, Barba de capuchí, Millorada dorada, Roja de Treviso i Abigarrada de Castelfranco**.

Les diferents varietats que es relacionen de chicòria -*Cichorium intybus* en la classificació de **Linneo**- es remonten a més de dosmil anys. Els grecs i romans tenien l'hàbit, ademés d'arreplegar esta planta salvage per la flor, de cultivar-la en els seus horts. **Teofrast** pels grecs i **Plini** pels romans fan moltes mencions ad esta planta i a les varietats llavors conegudes.

CELEBRACIO

Un feliç centenari

Com diém en l'editorial, complim una efemeride i per tant el **Rogle** està de celebracio.

Un total de **100** numeros del nostre bolleti han eixit al carrer i un grapat de numeros extra completen el nostre panorama editorial.

Volem celebrar-ho, i per ad això este mes de giner nos juntarém en un sopar de socis i d'amics, obert a qui vullga participar i acompanyar-nos. (En l'apartat **Activitats culturals** d'esta mateixa pagina poden llegir informació mes detallada.) Volem que siga un acte obert pero a l'hora intim, en el que farem un repas de la modesta labor que la nostra associacio ha anat realisant des de la seua fundacio.

Es bon moment per a tirar la vista arriere. L'associacio **Rogle Constanti Llombart** se presenta el 24 de maig de 2006 i, en octubre d'eixe mateix any, vea la llum el numero 1 de **Rogle**. No fon una improvisacio, fea anys que un grup d'amics valencianistes nos reunim periodicament per a tractar temes d'interés, fer visites culturals, organisar conferencies... Finalment nos tirarem avant en l'associacio i, en totes les prevencions, sense saber ben be lo que anava a durar l'aventura, tambe en el bolleti. Huit anys mes tart podem dir que arribant al numero 100 s'han complit en creixens les nostres expectatives.

Ya la publicacio del numero 50 fon per a nosatres una fita important que celebrarem en l'edicio del llibre **La Veu del Rogle**, que juntava els editorials corresponents ad eixe primer mig centenar d'exemplars. En preparacio tenim un segon llibre que arreplegue els editorials següents, fins al d'este mateix bolleti. Els dos volums constituïran un repas d'alguns dels fets mes destacats que han ocupat i preocupat al valencianisme els ultims huit anys.

Per lo que fa a l'associacio, a banda d'excursions, visites a museus, organisacio de conferencies, i reunions periodiques en les que compartir informacions i contrastar opinions, hem intentat contribuir de forma positiva en el mon valencianiste, adherint-nos a manifestos, acodint a reunions o participant en fires, com les de **Trobem-mos** o les **Fires d'Entitats Valencianistes**, sempre en el millor esperit de concordia. Este mateix mes mamprenem una nova iniciativa, en colabracio en el **Institut d'Estudis Valencians**: el primer **Curs de Cultura Valenciana**, al que des d'aci els animem a participar.

Continuem, puix, treballant baix l'inspiracio del lema de **Constanti Llombart**, que hem fet nostre: "Tot s'ho mereix Valencia, per a Valencia tot".

ACTIVITATS CULTURALS

GINER DE 2015

(Ve de la pagina anterior)

29 Gín (dijous) A l'acabar l'assemblea de les 19h. Seu del GAV.

CONFERENCIA homenage a Emili Casanova, a carrec de Pa-co Blanch.

+Info: **GAV**

30 Gín (divendres) 21:00h. Lloc per determinar, en Valencia C.

SOPAR celebracio del numero 100 de Rogle

+Info: **Rogle**

Un carrer per a Anfos Ramon i García

La **Associacio d'Escriptors en Llengua Valenciana** (Aellva) ha pres l'iniciativa de solicitar que l'Ajuntament de Valencia dedique un carrer a l'insigne poeta Anfos Ramon i García, que falli en juny de 2014.

El **Rogle Constanti Llombart** s'adherix a tan lloable iniciativa en els següents termes, a l'hora que anima als valencians a que es solidarisen en esta peticio fent arribar les seues adhesions a l'entitat promotora:

"Considerem a N'Anfos Ramon persona mes que mereixedora d'esta distincio i reconeixement, no debades durant la seua vida conseguí un acreditat i ample curriculum com a escritor, descollant en la faceta de poeta tant en llengua valenciana com en castellana. De manera especial, la seua poesia festiva, lligada als llibrets de falla i a la festa fallera en general, eclipsà durant molt de temps unes atres plomes."

CONTACTA EN NOSATRES

Apartat de Correu 527

46002 Valencia ciutat

Telefon: 617 030 370

rogleconstantillombart@gmail.com

Rogle en Internet

Tots els exemplars editats fins ara estan, en pdf, en:

www.rogleconstantillombart.com
i www.pjvalencianista.org

COLABORA EN EL ROGLE

Donar difusio ad esta publicacio es la millor forma de colabracio en nosatres. Tambe pots fer-te **soci** (36 € a l'any) o **colaborador** (12 € a l'any), i t'enviarém a casa tots els numeros que es publiquen durant l'any.

Si tens voluntat de fer alguna puntual aportacio economica, tambe te quedariem molt agraits. El nostre numero de conte, en **Caixa Ontinyent**, es:

ES61 2045 6014 65 3000195833

Resol l'acrostic del costat a partir de les definicions.

- Breu biografia que se fa d'una persona.
- Exposicio concisa del contingut d'una publicacio. (*Escrit del revés*).
- Bens materials, culturals, artistics, llingüístics, etc., que son propis d'un poble.
- Comentari d'una obra lliteraria.
- Articul sobre algun tema d'actualitat.
- Articul sense firma que se publica en un diari, revista, bolleti, etc., i que expressa l'opinio de l'editor. (*Escrit del revés*).
- Conte o narracio de ficcio.
- Passatemp que consistix en trobar, d'acort en unes definicions, unes paraules verticals, les inicials de les quals formen part d'unes atres paraules posades en horisontal. (*Escrit del revés*).

		1.		2.
1.	- - -	B	- -	- -
2.	- - -	M	- -	- -
3.	- - -	I	- -	- - -
4.	- - -	- - -	- -	Y - -
5.	- - -	- -	O - -	- - -
6.	- - -	- -	- -	D - -
7.	- - -	- -	- -	D - - - -
8.	- - -	- -	- -	- - - C - -

La solucio a peu de pagina.

PARAULES VERTICALS

- En una publicacio periodica, cada una de les edicions que cronologicament se publiquen.
- Primer numero natural de tres digits.

RONDALLA

Amor incondicional

Molt a sovint el guia espiritual parlava als seus discipuls del verdader amor, el que no s'impon, ni exigix, el que està lliure d'actituts egoistes, possessivitat o egocentrisme. Pero a ningú li es facil tan sols comprendre eixa elevada classe d'amor, eixe amor que es mes expressiu, comunicatiu, **altruïste**, sociable, franc, lliure. Tampoc els discipuls acabaven d'entendre qué era realment l'amor **incondicional**, lliure de lligams i contaminacions, desinteressat, basat en la comprensió, la **benevolencia** i la compassió, capaç d'impregnar a tots els sers vius.

Dita sollicitut els va deixar **esquallats**, pero al sendema, i abans d'anar a buscar al preceptor, compraren una **fragant** rosa. Despuix de reunir-se en el mestre, mampregueren una llarga senda fins arribar a una zona deserti-

nent el seu aroma encara que nos retirem i no hi haja ningú per a olorar-lo?

-Clar que sí, mestre -respongueren tots a l'hora.

-Una atra pregunta, ¿encara que no hi haja ningú per a contemplar-la, seguirà la rosa exhibint tota la seua **fermosura**?

-Per supost, mestre, continuarà fent-ho.

-iMolt be! -Els confirmà el preceptor-. Puix aixina es el verdader amor, eixe sentiment **incondicional**, que emana i es despren; un sentiment **espontaneu** que **irradia** en totes direccions i que com la rosa no espera ninguna

Davant l'incapacitat dels seus alumnes per a acabar de comprendre les ensenyances, el mestre els digue:

-Dema farem una llarga excursio. Pero, abans de vindre a buscar-me, passeu per la floristeria i porteu-me una rosa.

ca. El mestre els demanà:
-Planteu la rosa pel brot en l'arena del desert.

Estranyats, els dicipuls aixina ho feren.

Llavors el mentor els preguntà:
-Digau-me, ¿seguirà la rosa despre-

correspondencia.

Adaptacio i traduccio a la llengua valenciana d'una rondalla treta de www.sanmiguel.org.ar

GLOSSARI (paraula/ sinonims: definicio)	Espontaneu/ franc/ natural: Que te el seu orige en un impuls propi, interior o voluntari.	Fermosura/ bellea/ atractiu/ encant: Condicio de fermos.
Altruïste/ generos/ magnanim: Que procura el be dels atres, encara que siga a costa del propi.	Esquallat/ estupefacte/ atonit: Molt sorpres.	Incondicional/ categoric/ illimitat/ absolut: Sense estar nugat a les condicions.
Benevolencia/ bondat/ benignitat: Positivisme en la voluntat cap a una persona.	Fragant/ aromatica/ olorosa: Que proporciona fragancia.	Irradia de irradiar/ emanar/ escampar: Difondre, propagar, transmetre

Solucio: 1. SEMBLANÇA 2. SUMARI 3. PATRIMONI 4. RESENYA 5. CRONICA 6. EDITORIAL 7. RONDALLA 8. ACROSTIC Verticals: 1. NUMERO 2. CENT